

NORGES
IDRETTSFORBUND

SAK 7: ORIENTERINGSSAKER

NIFs ledermøte 2020

5. juni 2020 / Teams

Saker:

- 7.a. Forberedelse og deltakelse i De olympiske og De paralympiske leker
- 7.b. Felles ungdomsforsikring
- 7.c. Økt ung medbestemmelse
- 7.d. Møteplasser

Vedlegg:

1. Rapport fra arbeidsgruppen om ung medbestemmelse

7.a. Forberedelse og deltakelse i De olympiske og De paralympiske leker

Toppidrettssjef Tore Øvrebø vil redegjøre for situasjonen. Presentasjon vil legges ut etter Leder møtet.

7.b. Felles ungdomsforsikring

NIF har fulgt opp sak 13.28 fra Idrettstinget med å utrede en felles forsikring for barn og unge. Utredningen er startet ved å innhente informasjon fra 13 særforbund som innehar totalt 77 prosent av medlemsmassen blant ungdom, samt andre aktører. Det var planlagt å ha denne saken til diskusjon på Leder møtet, men Idrettsstyret mener denne saken egner seg best til diskusjon på et møte med fysisk deltakelse. Saken vil derfor legges frem saken til diskusjon på ledersamlingen som er planlagt i november. Generalsekretæren vil orientere kort om status i saken på det Leder møtet.

7.c. Økt ung medbestemmelse

Idrettsstyret ble av Idrettstinget i sak 13.19 bedt om å sette i gang et evaluerings- og utredningsarbeid om hvordan sikre ung medbestemmelse i norsk idrett, samt utarbeide forslag til tiltak basert på resultatene av evalueringen og utredningen. Idrettsstyret nedsatte i tråd med vedtaket høsten 2019 et utvalg som skulle svare opp på Idrettstingets bestilling. Arbeidsgruppen har nå levert sin rapport til Idrettsstyret. Arbeidsrapporten ligger vedlagt bakerst i dokumentet, og på møtet vil hovedlinjene i rapporten samt videre prosess bli presentert på Leder møtet.

Rapport om økt ung medbestemmelse er vedlagt, etter sak 7.d.

7.d. Møteplasser

Idrettstinget 2019 vedtok i sak 13.7 flere retningsmål, herunder at norsk idrett skal være den fremste til å sette idrettspolitisk dagsorden, og at Idrettsstyret skulle beslutte videre oppfølging av virkemidler for å nå de retningsmålene. Som en oppfølging av vedtaket besluttet Idrettsstyret at det skulle etableres en arbeidsgruppe som skulle se nærmere på fremtidige møteplasser i norsk idrett, herunder modernisering av Idrettstinget, samt tilrettelegge for viktige prinsippdiskusjoner i idrettsorganisasjonen knyttet til valgprosesser for tillitsverv.

Arbeidsgruppen leverte rapporten til Idrettsstyret i møte nr. 8 (2019-2021), sak 63, hvor følgende ble vedtatt:

1. *Idrettsstyret tar rapporten til etterretning.*
2. *Generalsekretæren bes utarbeide en plan for implementering av de anbefalinger som Idrettsstyret støtter opp om.*
3. *Som en del av det pågående og helhetlige etikkarbeidet i NIF, bes generalsekretæren om å utarbeide forslag til Idrettsstyret om etiske retningslinjer for valgprosesser i norsk idrett.*
4. *Generalsekretæren bes sørge for at rapporten tilgjengeliggjøres/distribueres til idrettskretser og særforbund, og at anbefalingene og plan for implementering forankres på NIFs leder møte 5.-6. juni 2020.*

Arbeidet med oppfølgingen av idrettsstyrets fire vedtak er startet. Rapporten er tilgjengeliggjort samt presentert for organisasjonen under åpen time. Forslaget knyttet til

etiske retningslinjer for valgprosesser er overlevert gruppen som arbeider med det helhetlig arbeidet innenfor etikk i NIF.

Det er utarbeidet en plan for implementering av gruppens anbefalinger knyttet til møteplasser for 2020 og arbeidet inn mot idrettstinget. Arbeidet er delt i:

1. Fremtidige møteplasser
2. Modernisering av idrettstinget
3. Valg og valgprosesser

1. Fremtidige møteplasser:

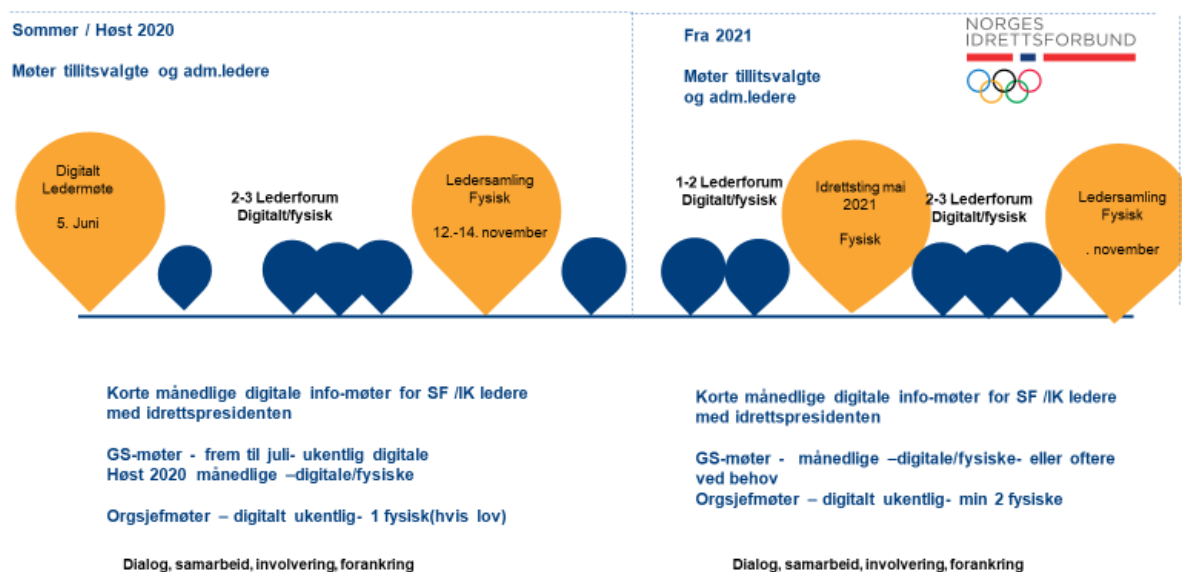
Arbeidsgruppen anbefaler NIF å ta større eierskap og regi på sine møteplasser med særforbund og idrettskretser. Et tydeligere formål og mer bevisst bruk av møteplassene, vil bidra til å skape bedre idrettspolitiske, etiske og strategiske diskusjoner.

Plan for implementering med bakgrunn i målene i rapporten:

Selv om 2020 er påvirket av Covid.19 situasjonen kan intensjonen i rapportens anbefalinger likevel ivaretas, og styret legger til grunn følgende overordnede prinsipper:

- Alle møtene er i regi av NIF, og de vil gjennomføres enten digitalt eller fysisk.
- Både særforbundene og idrettskretsene inviteres inn i planleggingsarbeidet av møtene.
- Det er behov for et årshjul for møteplasser og hvilke temaer som skal være på de ulike møtene gjennom året. Hensikten er å sikre at alle ønskelige temaer i henhold til «Idretten vil» og «Idretten skal» blir berørt, forankret og at alle jobber etter samme forutsigbare plan. Grunnet Covid-19 situasjonen er enkelte prosesser og tidslinjer i endring, derfor må ett endelig årshjul avventes til disse prosessene er justert. Arbeidet med endelig årshjul er i gang.
- Det legges opp til jevnlige evalueringer av møteplassene for å sikre at vi når målene med møteplassene, og således klarer å utvikle organisasjonen i henhold til planen.

Møteplan 2020

Årlige overordnet plan fra 2021 og fremover (datoer settes høsten 2020):

Månedlige korte digitale statusmøter med valgte og administrative ledere i SF og IK i regi av Idrettspresidenten. Innhold: bl.a. politisk oppdatering

- a) Lederforum 2 ganger per halvår.
 - a. Disse vil vekselvis være digitale eller fysiske avhengig av behov. Dialog/drøfting/involvering/høring, herunder forberedelse til idrettstinget.
- b) Ledermøte, Idrettsting og Ledersamling arrangeres i utgangspunktet alltid som fysiske møter.
- c) Administrative møter gjennomføres jevnlig enten fysisk eller digitalt avhengig av behovet for informasjon/involvering og diskusjon.

2. Modernisering av Idrettstinget

Arbeidsgruppen anbefaler at Idrettstingets posisjon i norsk idrett styrkes gjennom involvering, gode demokratiske prosesser og et innhold som løfter den politiske debatten, og ved at de idrettspolitiske sakene gis større rom og fokus. Det må ryddes opp i NIFs lov og styrke gjennomføringen av Idrettstinget.

Plan for implementering:

Når det gjelder endringer som berører gjennomføringen av Idrettsting og NIFs ledermøte, krever enkelte av disse tilslutning gjennom alminnelige vedtak og lovendringsvedtak på Idrettstinget i 2021, slik at full virkning eventuelt kan komme på NIFs ledermøte i 2022 og Idrettstinget i 2023.

Følgende prosess er planlagt inn mot Idrettstinget i 2021:

- Lovendringsforslag og andre forslag som krever tingbehandling følger normal prosess og forberedelser til Idrettstinget 2021. Arbeidet starter høsten 2020.
- Forankring av mulige lovendringsforslag vil skje gjennom møtene med særforbund og idrettskretser som er planlagt høsten 2020.
- Særforbund og idrettskretser vil etter sommerferien bli invitert til å komme med forslag på dirigentkandidater i tråd med anbefalingene.

3. Valg og valgprosesser:

For å sikre gode valgprosesser må valgkomiteens rolle og mandat tydeliggjøres, og gode valgprosedyrer må på plass. Arbeidsgruppen mener at idrettens valgprosedyrer må sikre at idrettens frie stilling og omdømme ikke svekkes, og at dette skal ivaretas med åpenhet, transparens og i tråd med idrettens verdier. Dette må ivaretas av både forslagstillere, kandidater, og alle som deltar i den demokratiske prosessen før, og under Idrettstinget.

Plan for implementering:

- De anbefalte endringene som er foreslått vil bli innarbeidet i prosessen frem mot Idrettstinget 2021.
- Valgkomiteens instruks vedtas på Idrettstinget og må således bli en del av forslagsprosessen frem mot tinget 2023.
- Valgkomiteen som settes på Ledermøtet i 2020, vil bli orientert om rapportens anbefalinger, slik at de kan innarbeide dette i sitt arbeid frem mot 2021. I tillegg vil valgkomiteen inviteres til møteplasser med de tillitsvalgte, for å høre organisasjonen forventninger til nytt styre, og for selv å orientere om hvilken prosess valgkomiteen legger opp til, og gi status i sitt arbeid. Dette innføres fra første møte høsten 2020 (august/september).

Når det gjelder utarbeidelse av etiske retningslinjer for valgprosesser, så vil dette følge fremdriften i det helhetlige etikk arbeidet.

Det vises for øvrig til utsendt rapport «Fremtidige møteplasser», datert 26. mars 2020.

RAPPORT
2020

Ung medbestemmelse i norsk idrett

Evaluerings- og utredningsarbeid om barrierene og behovene for å øke ung medbestemmelse i særforbund og idrettskretser

Anna-Maria Strittmatter

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
Innledning	3
Oppdrag	4
Arbeidsgruppa.....	5
Mål med rapporten	5
Våre spørsmål	5
Definisjon av ung medbestemmelse	6
Metode	6
Rapportens struktur.....	7
Del 1: Ung medbestemmelse i norsk idrett – status i dag.....	8
Del 2: Veien for unge personer inn i et verv i organisasjonen.....	10
Del 3: Hvordan bidrar unge i organisasjonen?	11
Del 4: utfordringer for ung medbestemmelse i norsk idrett	12
Del 5: Behov for å øke ung medbestemmelse i norsk idrett	15
Del 6: Forslag til tiltak for å øke ung medbestemmelse i SF og IK.....	18
Del 7: Veien videre for ung medbestemmelse i norsk idrett.....	21
Referanser	23

Sammendrag

Denne rapporten er et resultat av et oppdrag fra idrettsstyret basert på et vedtak fra idrettstinget i mai 2019 om å utrede barrierene og behov for å øke ung medbestemmelse i Norges idrettsforbund (NIF), særforbund (SF) og idrettskretser (IK). Arbeidet er basert på spørreundersøkelse, dybdeintervjuer og samtaler med representanter fra organisasjoner både internt i idretten, men også eksternt. I rapporten diskuteres blant annet at unge ikke burde være representanter for andre unge, men likestilte med de andre lederne i idretten. For å øke ung medbestemmelse må unge ha lik medvirkning i alle saker, ikke bare i saker som erfarne ledere anser mindre viktige. I tillegg svarer rapporten i detalj på følgende spørsmål:

Ung medbestemmelse i norsk idrett – hva er status i dag? Unge representanter (26 år eller yngre) er klar minoritet i styrene til IK og SF. Mens 13 prosent av styremedlemmer i IK er unge, utgjør unge bare 7 prosent blant styremedlemmer i SF.

Hvordan er unges vei til organisatoriske verv i SF og IK? Det er forskjellige veier inn for unge i et verv: mens flere blir spurt, foreslår enkelte seg selv som styrekandidat. De fleste unge jobber seg fra verv til verv. Ungdomsutvalg anses som springbrett.

Hvordan bidrar unge i organisasjonen? Unge viser seg som en kjemperessurs for organisasjoner, både administrativt, men og i politiske saker. De kan også styrke idrettsorganisasjonen med sin kunnskap, nettverk samt å se på ting fra en annen synsvinkel.

Hva er utfordringene med ung medbestemmelse? Utfordringene er mange: generasjonskonflikt er i noen tilfeller katalysator for forskjellsbehandling. Unge har i stor grad symbolsk medvirkning kontra reell medbestemmelse. Usikkerhet rundt rollen og oppgaver, manglende oppfølging og livssituasjon vanskeliggjør ung medbestemmelse i SF og IK.

Hvilke behov har norsk idrett for å øke ung medbestemmelse? Behovene dreier seg om å skape trygghet blant unge, øke kompetanse blant unge og erfarne ledere og løse seg fra tradisjonelle informasjons- og kommunikasjonsmønstre. I tillegg til behov for ressurser, er det viktig at tillitsvalgte i idretten samhandler på tvers av alderen.

Hvilke tiltak må til for å øke ung medbestemmelse? Rapporten inneholder 11 tiltak som svarer på behov for ung medbestemmelse på flere nivåer. Tiltakene er rettet mot at unge blir inkludert i fora der beslutninger tas, at de føler seg trygge på sine roller, samt at de kan få utvikle sin kompetanse. I tillegg rettes tiltak som svarer på behov for ressurser som er nødvendig for å sikre ung medbestemmelse på sikt.

Innledning

I forbindelse med økt fokus på ungdomsidrett i norske idrettspolitiske debatter de siste årene, har også representasjon av unge fått økende oppmerksomhet i norsk idrett.

Ved flere tilfeller har ung medbestemmelse blitt satt på dagsorden i NIF, og i deres organisasjonsledd (for en historisk oversikt over utviklingen av ung medbestemmelse se Waldahl og Skille, 2016). Mens representasjon av unge i Idrettsstyret ble lovfestet allerede i 2007 med minst ett medlem som er 26 år eller yngre (NIF, 2007), høynet Idrettstinget i 2019 antallet unge representanter i idrettsstyret til minst to. I tillegg vedtok Idrettstinget i 2019 at "Styrer i særforbund og idrettskretser skal ha minst ett styremedlem som på valgtidspunktet er under 26 år" (NIF, 2019, s.29). Begrepet "ung leder" er et etablert begrep i norsk idrett, og debattene i norsk idrett handler ikke lengre om hvorvidt unge skal involveres i beslutningsprosesser – det er nå enighet om at unge SKAL involveres. Mange tiltak

handler om å gi de unge muligheter til å engasjere seg i idretten, med et mål om at de skal ta ansvar for sin egen aktivitet: lederkurs for ungdom, ungdomsutvalg, ungdomskomiteer, nettverkssamlinger for ungdom og så videre. Flere organisasjoner rapporterer at de er veldig bevisst på å inkludere unge i arbeidet sitt, og gi dem en stemme. Mange uttrykker også at de i større grad enn i dag ønsker å legge til rette for økt ung medbestemmelse. Man kan tenke seg at dagens situasjon ser lovende ut. Så hvorfor er det viktig å se nærmere på unges representasjon og unges roller i beslutningsprosesser som foregår i idrettsorganisasjoner?

93 prosent av alle barn er på et tidspunkt i livet sitt medlem av et idrettslag, og 75 prosent av samtlige ungdommer mellom 13 og 18 har vært med i idretten (Bakken, 2017; 2019). Dette gjør NIF til den største ungdomsorganisasjon i hele Norge (Seippel, Sisjord & Strandbu, 2016). Det er en skjev aldersfordeling i representasjon på alle organisatoriske nivåer fra bunn til topp, dvs. fra idrettslag via særforbund (SF) og idrettskrets (IK) til idrettsting. I 2020 er det fortsatt eldre menn som hovedsakelig styrer norske idrettsorganisasjoner, mens unge blir en minoritet i de sentrale beslutningsorganene. Med dagens frafall blant ungdom i norsk idrett, har ikke norsk idrett råd til å se bort fra de unges meninger og perspektiver.

Det er mange argumenter som kan legges til grunn for å påstå at det er viktig å rekruttere unge til besluttsende organer, som for eksempel styrer. Men selve rekrutteringen er lite hensiktsmessig dersom de unge ikke får medvirke aktivt, og ikke har innflytelse på beslutninger som tas i norsk idrett. Uten aktiv medvirkning og innflytelse vil ikke norsk idrett ha nytte av de unges kompetanse og perspektiver. At unge skal ha mulighet til å involvere seg i beslutningsprosesser som i stor grad påvirker dem er en viktig del av godt styresett innenfor idrettsorganisasjoner (Geeraert, 2018; Hanstad, 2019).

Denne rapporten gir innsikt i hvordan det står til med ung medbestemmelse i NIF, SF og IK. Mer konkret gir denne rapporten en oversikt over barrierene og behovene som finnes for å øke ung medbestemmelse.

Oppdrag

Rapportens oppdrag er basert på vedtak fra Idrettstinget 2019, sak 13.19 om økt ung medbestemmelse (NIF, 2019, side 114).

Sak 13.19 ØKT UNG MEDBESTEMMELSE

Idrettsstyret bes om å igangsette et evaluerings- og utredningsarbeid om hvordan sikre unges medbestemmelse i norsk idrett (ref. satsingsområdet "Ungt lederskap" i "Ungdomsløftet 2012-2022"), og utarbeide forslag til tiltak basert på resultatene av evalueringen og utredningen. En naturlig del av arbeidet kan være å innhente informasjon og erfaring fra andre organisasjoner i Skandinavia, samt innhente fakta og gjerne forskningsbasert fakta på hva som er barrierene og behovene for å nå målet om økt medbestemmelse.

- Basert på resultatet av evaluerings- og utredningsarbeidet skal det fra 2020 etableres en idrettspolitisk arena for meningsutveksling og påvirkningsmulighet for unge styremedlemmer 15-26 år fra særforbund og idrettskretser i hvor NIF er tilrettelegger.
- Oppnevne en arbeidsgruppe med tilhørende mandat. Arbeidsgruppen skal bestå av medlemmer fra idrettsstyret, idrettskretser og særforbund, med overvekt av unge.
- Forslaget vil ha en budsjettmessig konsekvens.

NIFs virksomhetsområde for Breddeidrett kontaktet potensielle medlemmer i arbeidsgruppa høsten 2019. Forfatteren av rapporten ble kontaktet i september 2019, og spurt om å lede forskningsdelen av oppdraget. Etter at forfatteren hadde lagt fram forslag til plan for forskningen og budsjett for NIF,

bekreftet Idrettsstyret på idrettsstyremøte 23.oktober 2019 at arbeidsgruppa under koordinering av NIFs virksomhetsområde for Breddeidrett skulle ta oppdraget videre. De involverte partene undertegnet en kontrakt. Forskningsarbeidet er finansiert av NIF og Forskningscenter for barn og ungdom (FOBU) ved Norges idrettshøgskole (NIH). Rapporten ble levert til idrettsstyret i mai 2020.

Arbeidsgruppa

Navn, alder og organisasjonstilhørighet til alle medlemmer ved oppstart av arbeidsgruppa i oktober 2019.

- Cecilie Kappelslåen, 25 år, visepresident i Norges Studentidrettsforbund
- Vegard Agledal Rangseter, 25 år, idrettsfaglig konsulent i Møre og Romsdal idrettskrets
- Sebastian H. Henriksen, 21 år, styremedlem i Norges idrettsforbund
- Otilie Næss, 20 år, styremedlem Troms og Finnmark idrettskrets
- Cidi Nzita, 23 år, tidligere nestleder i ungdomskomite til Norges Friidrettsforbund
- Elisabeth Faret, 51 år, styremedlem i Norges idrettsforbund
- Anna Maria Strittmatter, 31 år, førsteamanuensis ved Norges idrettshøgskole og visepresident i Norges Brettforbund
- Mads Andreassen, 37 år, leder for idrettsfag og verdiarbeid i Norges idrettsforbund
- Linda Jacobsen, 31 år, rådgiver idrettsfag og verdiarbeid i Norges idrettsforbund (sekretær)

Arbeidsgruppa har hatt et fysisk møte 29. november 2019, og fire arbeidsmøter via online-plattformen Teams (3. februar, 18. mars, 1. april og 30. april 2020). Mellom møtene kommuniserte arbeidsgruppa skriftlig via Teams, og enkelte medlemmer i arbeidsgruppa hadde oppfølgingsmøter hvor arbeidsprosesser, analyse, og innhold i rapporten ble diskutert. Alle medlemmer av arbeidsgruppa hadde mulighet til å gi innspill på framgangsmåten i forskningsstrategien, intervjuguide, utvalg, analyse, struktur og innhold i rapporten. Mens forfatteren er ansvarlig for innledning og delene 2-5, er del 1 skrevet av ansatte i NIF, og del 6 og 7 forfattet av hele arbeidsgruppa.

Mål med rapporten

Rapporten skal gi kunnskap om barrierene og behov for hvordan ung medbestemmelse kan økes i NIF, SF og IK. Rapporten skal tjene som et beslutningsgrunnlag på veien videre for å øke ung medbestemmelse i norsk idrett. Ved å presentere 11 konkrete tiltak anbefalt av arbeidsgruppa, gir rapporten tydelig veiledning til arbeidet videre med ung medbestemmelse i norsk idrett.

I hele arbeidsprosessen har det vært tydelig at arbeidsgruppa (i første omgang) bare vil fokusere på nasjonalt organisatorisk nivå, dvs. SF, IK og NIF sentralt. Arbeidsgruppa mener at det er like viktig at andre organisasjonsledd på lokalt, regionalt og internasjonalt nivå også blir undersøkt. Samtidig er dette arbeidet, ressurs- og tidsbegrenset. Dermed var det viktig for arbeidsgruppen å ha tydelige avgrensninger for arbeidet med denne rapporten.

Våre spørsmål

Denne rapporten forsøker å svare på følgende spørsmål:

- Ung medbestemmelse i norsk idrett - hva er status i dag?
- Hvordan er unges vei til organisatoriske verv i SF og IK?
- Hvordan bidrar unge i organisasjonen?
- Hva er utfordringene med ung medbestemmelse?
- Hvilke behov har norsk idrett for å øke ung medbestemmelse?
- Hvilke tiltak må til for å øke ung medbestemmelse?

Det er viktig å påpeke at rapporten først og fremst gir en deskriptiv oversikt over dataene som ble innhentet i studiene som ble foretatt. Selv om resultatene delvis knyttes til eksisterende litteratur om

styresett (governance) i idretten, er det et stort utnyttet potensial til analytisk diskusjon av disse. Forfatteren vil analysere resultatene videre i årene som kommer, med mål om vitenskapelig publisering i fagfellesvurderte tidsskrifter og bøker.

Definisjon av ung medbestemmelse

Ung medbestemmelse er et etablert begrepet i norsk idrett, uten at det er enighet om hva begrepet konkret innebærer. Denne rapporten er avgrenset til å undersøke politisk nivå, og er begrenset organisatorisk til NIF, SF og IK. Arbeidsgruppen har i denne rapporten definert ung medbestemmelse på politisk nivå slik:

Ung medbestemmelse i norsk idrett betyr at unge i alderen 26 år eller yngre kan påvirke norsk idrett gjennom tale-, forslags- og stemmerett og er likestilt andre styremedlemmer i diskusjoner og avgjørelser i styret på alle organisatoriske nivåer.

Arbeidsgruppa vil framheve at ung medbestemmelse i forbindelse med aktivitet, dvs. at unge kan påvirke og ta eierskap over sin egen aktivitet, er like viktig, men ikke inkludert i arbeidet med denne rapporten.

Metode

Resultatene i rapporten baseres på tre sammenhengende studier som ble gjennomført i tidsrommet januar til mars 2020. Datainnsamlingen involverte tre forskjellige steg:

Datainnsamling 1: Spørreundersøkelse blant representanter fra ungdomsutvalg i SF og IK.

En elektronisk spørreundersøkelse ble sendt til 65 representanter fra ungdomsutvalg i SF og IK som deltok på nettverkssamling for ungdomsutvalg i forbindelse med Idrettsgallaen på Hamar. 68 prosent av representantene er kvinner, 32 prosent er menn. Lenken til spørreundersøkelsen ble sendt ut til deltagerne av NIFs virksomhetsområde for Breddeidrett bredde 3. januar 2020. En puring ble sendt ut 9. januar 2020. I tillegg til demografiske spørsmål om alder, kjønn, verv og organisasjonstilhørighet, ble det stilt seks åpne spørsmål om hvordan representantene opplever ung medbestemmelse i sin organisasjon, og i norsk idrett generelt. 32 personer fullførte undersøkelsen hvorav 69 prosent er kvinner, og 31 prosent menn. 25 prosent av respondentene var mellom 15 og 18 år, 25 prosent var mellom 19 og 22 år, og halvparten var mellom 23 og 26 år. 16 informanter representerte SF, 15 informanter var fra IK og 1 informant representerte særkrets.

Datainnsamling 2: Dybdeintervjuer med unge og erfarne ledere innenfor og utenfor norsk idrett

Forfatteren av rapporten gjennomførte semi-strukturerte dybdeintervjuer med unge og erfarne ledere innenfor og utenfor norsk idrett i tidsrommet 10. februar – 25. mars 2020. Utvalget besto av en blanding av unge mennesker med et ledende verv i organisasjoner i norsk idrett (nevnt som "unge", i tillegg til ledere med flere års erfaring i forskjellige verv innenfor idretten (nevnt som "erfaren" i tabell 1 og videre i teksten). Tabell 1 viser informantene, om de er unge eller erfarne, deres rolle, posisjon (ansatt eller frivillig), organisasjonstilhørighet og hvilken aldersgruppe de tilhører. For å få kunnskap om hvilken grad ung medbestemmelse utøves utenfor norske idrettsorganisasjoner, ble det rekruttert tre informanter som representerer andre frivillige organisasjoner, herunder Røde Kors Norge (informant 4), DNT Ung (Informant 5) og en skandinavisk idrettsorganisasjon utenfor Norge (Informant 2). Informantene fra datainnsamling 2 er mellom 23 og 59 år. Gjennomsnittsalderen er 34,8 år.

Tabell 1: Informanter i dybdeintervjuer.

Nr	Ung / erfaren	Rolle	Posisjon	Organisasjon	Aldersgruppe
1	Erfaren	Styremedlem	Frivillig	Idrettskrets	41-60år
2	Erfaren	Leder	Ansatt	Idrettsorg. utenfor Norge	41-60år
3	Ung	Leder ungdomsutvalg	Frivillig	Idrettskrets	19-22 år
4	Erfaren	Leder	Ansatt	Røde kors	27-40 år
5	Erfaren	Styremedlem	Frivillig	DNT ung	27-40 år
6	Ung	Styremedlem	Frivillig	Særforbund	23-26 år
7	Erfaren	Leder	Ansatt	Særforbund	27-40 år
8	Erfaren	Styremedlem	Frivillig	Norges idrettsforbund	41-60 år
9	Ung	Leder ungdomsutvalg	Frivillig	Særforbund	23-26 år
10	Ung	Styremedlem	Frivillig	Idrettskrets	23-26 år

Intervjuene tok mellom 34 og 66 minutter. For å bevare anonymitet til informantene vil hverken kjønn, fødselsdato, navn på idrettsorganisasjonen de representerer, eller andre sensitive opplysninger publiseres.

Datainnsamling 3: Samtaler ifm. evaluering av eksisterende tiltak om ung medbestemmelse

Tredje del av datainnsamlingen besto av samtaler med forskjellige aktører som har kunnskap om eksisterende tiltak som arbeidsgruppa identifiserte som bidrag/tiltak for økt ung medbestemmelse. 10 tiltak fra forskjellige SF, IK og andre frivillige organisasjoner ble identifisert. Eksempler på tiltak er: "Ung i sporet" fra Norges Skiforbund, konseptet om unge styrer i organisasjonen 4-H, Ledertrening i Speideren, ungdomsting i Kampsportforbundet og ungdomsutvalg/-komite/-nettverk i idrettskrets. Fire medlemmer i arbeidsgruppa gjennomførte samtalen. Under samtalen stilte medlemmene fra arbeidsgruppa spørsmål om målet, effekt, og fordeler og utfordringer med tiltaket. Notater ble skrevet i et evalueringsskjema og delt med arbeidsgruppa.

Data fra alle tre datainnsamlingene ble presentert i arbeidsgruppa og diskutert i flere omganger. I analysen ble data fra alle tre datainnsamlingene brukt for å finne ut hva som er behovene og barrierene for økt ung medbestemmelse i norsk idrett. I de neste delene vil vi presentere resultatene.

Rapportens struktur

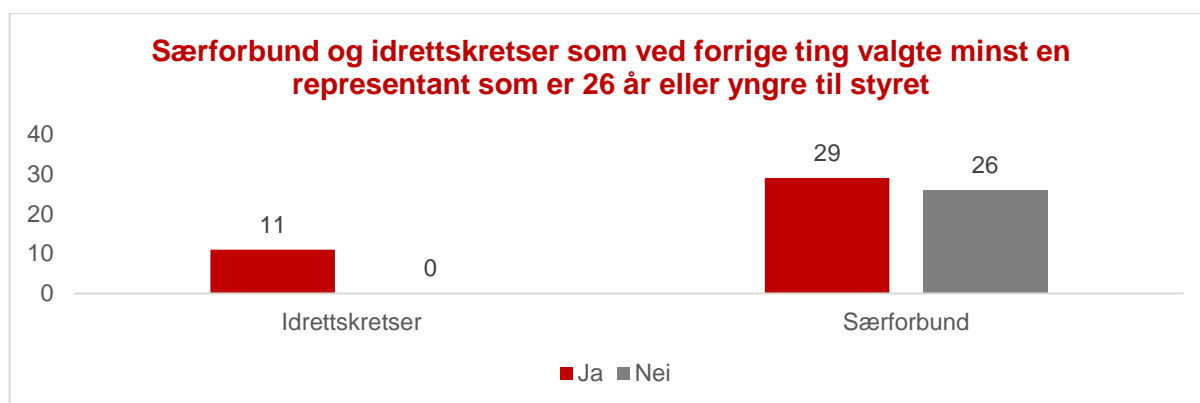
Først går rapporten inn på hvor mange SF og IK som har unge representanter i styrene, hvor mange som har ungdomsutvalg/-komite/-nettverk, og aldersfordelingen internt i styrene. Deretter belyser den hvordan veiene for unge personer inn i et verv i organisasjonen ser ut. I del 3 ser den på hva slags bidrag unge har i organisasjonen. Del 1, 2 og 3 av denne rapporten belyser status på ung medbestemmelse i dag, hvordan unge blir rekruttert og deres bidrag i norsk idrett.

Delene 4, 5, 6 og 7 svarer konkret på arbeidsgruppens oppdrag. Del 4 belyser utfordringer som hindrer ung medbestemmelse, mens del 5 konkretiserer behovene som må dekkes for å øke ung medbestemmelse.. Del 6 inneholder konkrete forslag til tiltak. I den siste delen kommer avsluttende betraktninger fra arbeidsgruppen.

Del 1: Ung medbestemmelse i norsk idrett – status i dag

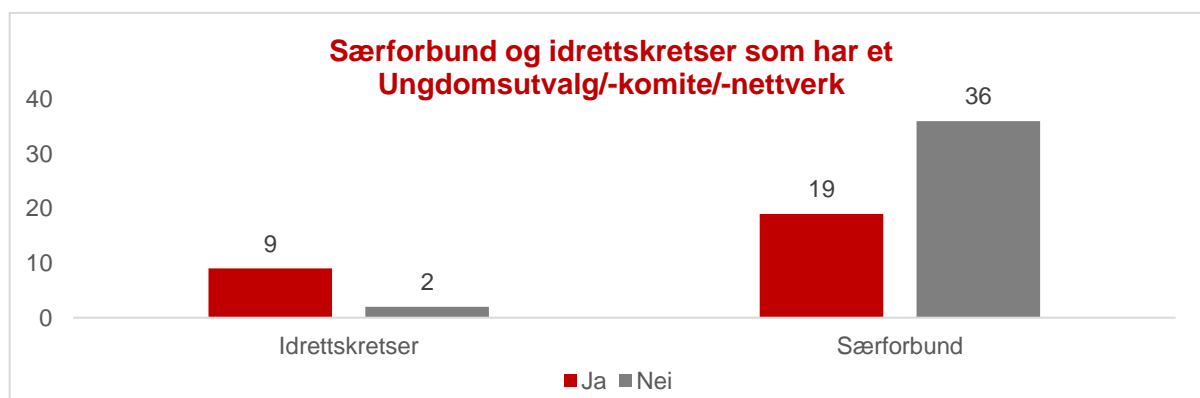
I denne delen presenteres hvor mange SF og IK som har unge representanter i styrene (her definert som 26 år eller yngre ved valgtidspunktet), hvor mange som har ungdomsutvalg/-komite/-nettverk, og aldersfordelingen internt i styrene.

I idrettsstyret er det valgt inn to unge representanter. Figur 1 nedenfor viser oversikt over antallet SF og IK som ved sitt forrige ting valgte inn representanter som er 26 år eller yngre. Oversikten er oppdatert pr. 01.01.2020. På dette tidspunktet hadde norsk idrett 11 IK og 55 SF. Alle IK har minst et styremedlem (eller vara) som er 26 år og yngre, mens det var lite over halvparten av SF som hadde en ung representant. På idrettstinget i 2019 ble NIFs lov endret, med krav om at alle SF og IK skal velge minst en representant til styret som ved valgtidspunktet er 26 år eller yngre (NIF, 2019). Dette kravet ble gjort gjeldende fra 01.01.2020, og mange SF har dermed ikke hatt forbundsting/valg etter dette. Samtidig viser statistikken at uten en slik kvoteringsordning har nesten halvparten av SF ingen unge representanter i styrene. Enkelte SF og IK har flere enn ett ungt styremedlem i sitt forbunds-/kretsstyre.

Figur 1: Antall IK og SF som valgte min en representant som er 26 år eller yngre.

Flere SF og IK har opprettet egne ungdomsutvalg/-komite/-nettverk med mål om å øke ung medbestemmelse i egen organisasjon. Mens nesten alle IK har en slik ordning, er det bare 19 SF som satser på ung medbestemmelse gjennom utvalg eller komité. Enkelte SF har hatt ungdomsutvalg/-komite tidligere, men valgt å avslutte det av forskjellige grunner. I møter med SF på hvorfor det er nedlagt/avsluttet er forklaringen ofte at det har hatt lite ønsket effekt, og at det har vært ressurskrevende for SF å følge dette opp administrativt. I figur 2 presenteres en oversikt over antall ungdomsutvalg/-komiteer/-nettverk per 01.januar 2020:

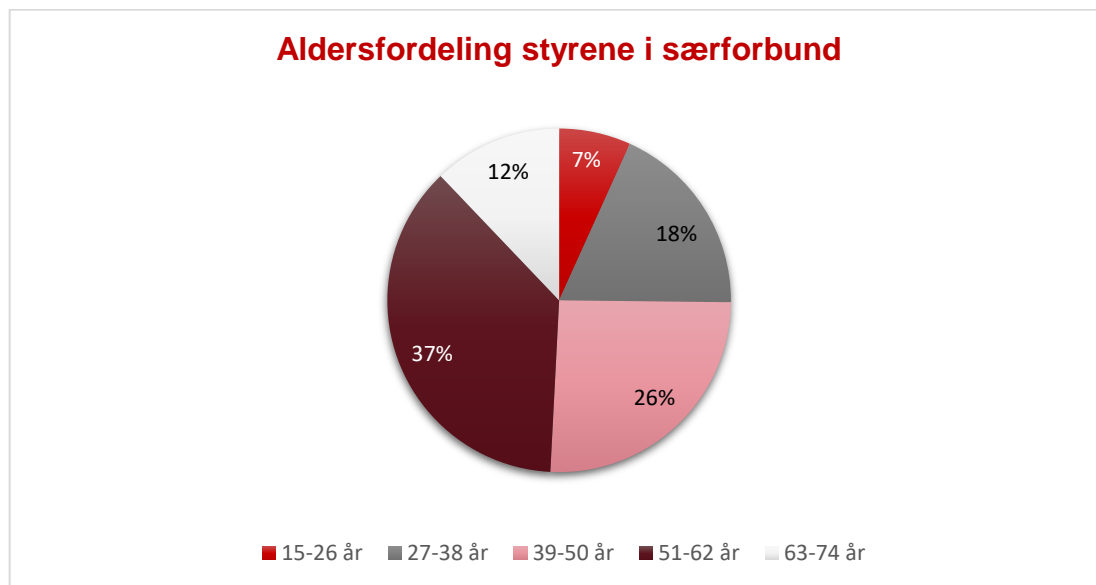

Figur 2: Antall IK og SF som har et ungdomsutvalg, -komite, -nettverk per 1. januar 2020.

Alderssammensetning i styrene i særforbund og idrettskretser

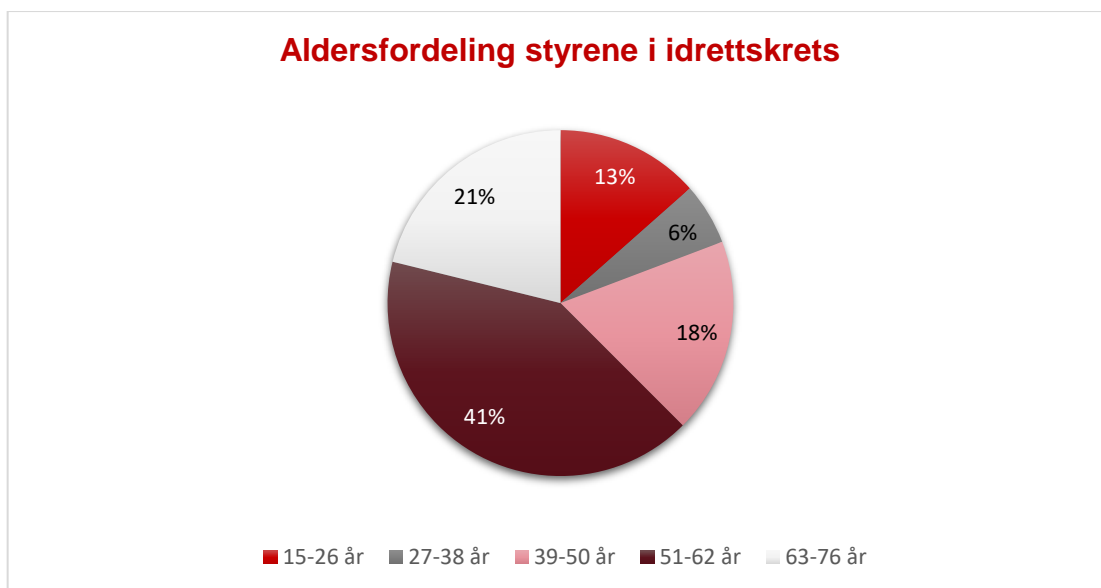
Senere i rapporten fremheves utfordringer unge representanter opplever med å identifisere seg med andre tillitsvalgte i styrene som er i en helt annen livsfase og alderskategori enn dem selv. Det er derfor nyttig å se på alderssammensetningen i styrerommene i SF og IK (Tallene er hentet fra Sportsadmin 26.04.2020 og reflekterer deres alder i 2020).

Gjennomsnittsalderen blant de tillitsvalgte i SF er 48,2 år, mens medianalderen er 50 år. Deler vi de tillitsvalgte inn i like store alderskategorier ser vi at aldersgruppen 15-26 år er klart lavest representert med bare 7 prosent av de tillitsvalgte. 49 prosent av de tillitsvalgte er 51 år eller eldre.

Figur 3: Aldersfordeling blant styremedlemmer i SF per 26. april 2020.

Gjennomsnittsalderen blant de tillitsvalgte i IK er 50,9 år, mens medianalderen er 54 år. Deler vi de tillitsvalgte inn i like store alderskategorier ser vi at aldersgruppen 15-26 år er representert med 13 prosent av de tillitsvalgte, noe som er klart høyere enn hos SF. I IK er aldersgruppen 27-38 år lavest representert med bare 6 prosent. Samtidig er avstanden i alder til flertallet av de tillitsvalgte større for de unge representantene i IK. Her er 62 prosent av de tillitsvalgte 51 år eller eldre.

Figur 4: Aldersfordeling blant styremedlemmer i IK per 26.april 2020.

En interessant tilleggsdimensjon er at mens kjønnsbalansen i styrene samlet sett viser ca. 40 prosent kvinner, er det blant de som er 26 år eller yngre, i 2020, kvinnene som er i flertall. I IK er 10 av 14 (71,4%) unge representanter kvinner, og i SF er 19 av 29 (65,5%) unge representanter kvinner. Å øke andelen unge representanter i styrene synes derfor også å kunne spille en viktig rolle i å bedre den generelle kjønnsbalansen i styrene.

Del 2: Veien for unge personer inn i et verv i organisasjonen

Oppsummering

- Blir spurt
- Foreslår seg selv
- Jobber seg fra verv til verv
- Ungdomsutvalg som springbrett
- Eksisterende nettverk
- Svarer på digital kommunikasjon fra idrettsorganisasjoner

For å vite hvordan man kan få flere unge inn i et verv i organisasjonen, inneholder denne delen informasjon om hvordan veien for unge personer inn i norsk idrett ser ut. Alle informantene sier at de har hatt en tilknytning til idrett fra barndommen, men veiene er forskjellige.

Noen av de unge **ble spurt** om å de hadde lyst til å ta på seg et verv av folk som allerede var i organisasjonen. Her var det for eksempel forespørsel fra valgkomiteen om å sitte i styret. Et annet eksempel var en ansatt i organisasjon som spurte en ung om hen vil hjelpe til å etablere ungdomsutvalg. Det er også viktig å nevne at noen unge **selv tok kontakt med valgkomiteen** for å få foreslå seg selv som kandidat.

Flere nevnte at unge **jobbet seg fra verv til verv** oppover organisasjonsstigen. For eksempel fra utøver til dommer, eller trener til medlem av ungdomsutvalg og så videre som styremedlem. Mange nevner kurs og nettverksmøter innenfor NIF, SF og IK, for eksempel Lederkurs for ungdom, som viktige på denne veien.

Ungdomsutvalg blir i denne sammenheng som et springbrett til verv i beslutningsorganer som er hierarkisk sett et steg høyere i organisasjonen. I tillegg ble det nevnt at **eksisterende nettverk "gjennom venner og bekjente"** inspirer.

En annen vei inn i organisasjonen er at unge oppdaget en annonse eller at de fikk en invitasjon til ulike arrangementer og kurs. Organisasjoner som klarte å rekruttere unge til ulike verv, brukte eksempelvis **e-post, nyhetsbrev og Facebook**.

Del 3: Hvordan bidrar unge i organisasjonen?

Oppsummering

- Unge har - og utvikler nettverk
- Unge setter ung medbestemmelse på dagsorden
- Unge er endringsvillige og fleksible
- Unge utfordrer det etablerte
- Unge har nylig ervervet kunnskap om breddeidrett, ungdommens deltagelse og frafall
- Unge tar på seg administrative oppgaver
- Unge bidrar politisk inn i styrearbeid
- Unge er representanter og talerør for unge

Unge bidrag til norsk idrett er mangfoldig. I tidligere diskusjoner om ung medbestemmelse har NIF blitt kritisert for å ikke være flink nok til å bruke unges kompetanse (Waldahl & Skille, 2016). For å skape bedre forståelse blant erfarne idrettslederne, vil det i denne delen presenteres hvordan unge bidrar inn i organisasjonen de har verv i.

Unge bidrar med sitt eksisterende nettverk, spesielt mot andre unge. I tillegg er unge ofte ansvarliggjort for å arrangere samlinger for andre unge som hjelper til å utvide nettverket, som f.eks. nettverkssamlinger, Lederkurs for ungdom, samt å etablere ungdomsutvalg i organisasjonen. Men det er ikke bare nettverk blant andre unge i organisatoriske verv som unge sitter på. De har også en helt annen og **tett tilknytting til utøvere** (hvorav de fleste er barn og unge).

De unge **setter ung medbestemmelse på dagsorden**. De er opptatt av å bruke sin kunnskap til å medvirke inn i organisasjonen, slik at de bidrar til å sikre grep som kan ivareta ung medbestemmelse i større grad. Dette henger godt sammen med at de unge anses som en stor **drivkraft når det kommer til endringsvilje**. De unge kan være inspiratorer for organisasjonen til å utvikle og fornye seg. Informanter framhever at det å være ung ikke er en kompetanse i seg selv, men å være ung gir et alternativt perspektiv til det tradisjonelle som er institusjonalisert i norsk idrett. Dette anser informantene som viktig når beslutninger tas. Både unge og erfarne informanter mener at unge bidrar inn mot norsk idrett ved å **utfordre tankegangen til de som har sittet i styret og i administrasjonen i flere år**. I tillegg fremmer unge forslag til andre løsninger i ulike saker som omhandler idretten og organiseringen av den.

Unge er tett knyttet til andre unge. Dermed har de **svært god innsikt om unges deltagelse i norsk idrett, spesielt på breddeidrett**. I tillegg sitter unge på mye kunnskap innen sine idretter. Det er per i dag enklere for unge å bidra inn i breddeidretten, enn i toppidretten (dette forklares nærmere i del 4.2 på side 14).

Noen unge har også **konkrete administrative oppgaver** (f.eks. utvikle lisens- og forsikringsordning, utarbeide kursplan for trenerne, utforme terminlister). Unge får veldig ofte **oppgaver innenfor arrangement**. I tillegg organiserer og koordinerer ungdom ungdomsutvalg og samlinger.

Noen unge opplever at de får mulighet til å **bidra konkret i det politiske arbeidet** som gjøres i organisasjonen, for eksempel gi innspill på handlingsplan i styret. Rollene til de fleste unge som er engasjert i verv i SF og IK blir sett på som **representanter for barn og ungdom**. Det betyr at unge spiller inn sine meninger og synspunkter om ungdomssaker som behandles i organisasjonen. I tillegg synliggjør de ungdomsutvalg/-komiteer i organisasjonen og blant styremedlemmene.

At unge representanter ofte *bare* betraktes som talerør for andre unge, er uheldig. (Se også del 4 punkt 4.1 "forskjellsbehandling og symbolsk medvirkning"). I flere organisasjoner er det en misoppfatning om at unge bare kan bidra i ungdomssaker. Men som resultatene ovenfor viser, er bidragene til unge mangfoldige. At unge ofte bare blir invitert i møtene for å snakke ungdommens sak er en av utfordringene som hindrer reell ung medbestemmelse. I neste del vil utfordringer belyses.

Del 4: Utfordringer for ung medbestemmelse i norsk idrett

Oppsummering

- Forskjellsbehandling og symbolsk medvirkning
- Erfarne slipper ikke unge til
- Generasjonskløften
- Usikkerhet rundt rollen og oppgaver
- Manglende oppfølging av unge som vil engasjere seg
- Unges livssituasjon og mangel på erfaring som unnskyldning

I denne delen besvares et sentralt spørsmål til oppdraget som arbeidsgruppa fikk fra Idrettsstyret: Hvilke utfordringer hindrer og vanskeliggjør ung medbestemmelse?

4.1 Forskjellsbehandling og symbolsk medvirkning

Mange unge føler seg sett ned på grunnet sin alder. Blant flere oppleves et slags hierarki i oppgavefordeling innenfor organisasjonen. En informant føler at "det er vanskelig å bli tatt på alvor og man får gjerne mindre, ubetydelige oppgaver, som for eksempel "Pynte til bankett, planlegge barnebursdager ..." (Styremedlem i særkrets, 23-26år).

"Og det har jeg merka i, de gangene jeg har vært i intervju med valgkomiteer, er jo at de setter ikke samme krav til når de intervjuer ungdommen som når de intervjuer andre. Det er på en måte, er du engasjert? Flott, vil du ha et styreverv? Skal man være i et styre i en idrettskrets for eksempel, så må man stille mye av de samme kravene. Bare fordi de er ungdom så skal man ikke forskjellsbehandle. Det, man skal ha like god kvalitet i unge representantene som de øvrige styrerepresentantene" (styremedlem i idrettskrets, 23-26år).

Flere unge sa at de får mindre ansvar enn andre i organisasjonen. Spesielt unge i ungdomsutvalg føler at de sjelden blir inkludert i beslutningsprosesser i organisasjonen. Andre hevder at unge får oppgaver som er urealistiske å oppnå. Det er veldig vanlig at idrettsorganisasjoner gir ungdom ansvar for å "gjøre noe mot ungdomsfracfall. Men det er INGEN som har godt svar på det" som en ansatt leder i særforbund (27-40år) utdyper:

"Å si vær så god, her har dere masse penger, gjør noe mot fracfall, oppleves jo som altfor stort. Og så gir unge opp og responsen er: de (unge) er ikke engasjert nok, vi gav dem alle muligheter, men så skjer ikke noe. Mitt poeng er: man har egentlig ikke gitt dem (unge) en fair sjans" (ansatt leder i særforbund, 27-40år).

Det at unge får i oppdrag i å løse frafallsproblematikken, er et praktisk eksempel på symbolansvar - altså et ansvar uten at utfallet får store konsekvenser. Denne oppgaven er kompleks. Flere grep som har blitt tatt innenfor NIF for å gi unge medvirkning har over flere år blitt avslørt som "symbolpolitikk", dvs. at det tas synlige grep ved å ha unge representert i styrende verv uten å skape reell innflytelse for unge (se Strittmatter, 2017; Waldahl & Skille, 2016). Det bekreftes av både unge og erfarne informanter at dette fortsatt er en utfordring. Det er enighet blant informantene om at representasjon av ungdom som interessegruppe gjennom en "ungdomsrepresentant", ikke er tilstrekkelig for å ha reell medbestemmelse i norsk idrett. Unge vil ikke bare være representanter for andre unge, men være likestilte med de andre lederne i idretten. De følgende to sitatene forklarer dette nærmere:

Jeg har jo på en måte kjempet mye for ungdom, men i realiteten så bør jo de unge representantene fungere som et helt ordinært styremedlem. Og spesielt den stigmaen at det er forskjellen på ungdomsrepresentant og et kvotert styremedlem. Altså man kaller ikke kvinnelige styremedlemmer kvinnerepresentant. Det blir litt det samme der da, at man er ikke der kun for å tale ungdommens sak. Man er der for å representere en majoritet av medlemsmassen (styremedlem i idrettskrets, 23-36 år).

iblant så får jeg en følelse av at vi slipper inn ungdommer i styrer halvhjertet. Nesten som at man sjekker av for at man har en ungdom i styret, men de får ingen konkrete oppgaver (...) Sitter de i et styret så skal de ha samme mandat som de som er over tjuefem i avstemninger og i oppgaver, ikke at det skal være bare en ungdom som sitter i rommet og er stille og lytter, men at de skal få bruke sin stemme på alvor. Jeg tror det kan være mange eldre som har sittet i en lederstilling eller liknende veldig lenge, og er redd for sin stilling (ansatt leder i idrettsorganisasjon utenfor norsk idrett, 41-60 år).

4.2 Erfarne slipper ikke unge til

I dataene fremkom det at de erfarne ofte har stort eierskap til organisering og idrettspolitiske saker, og virker derfor redde for å slippe nye til. For eksempel blir unge ofte utelukket i diskusjoner og beslutningsprosesser som omhandler toppidrett, fordi toppidrett anses som så viktig. Unge kan gjerne ha innspill i saker som anses som mindre viktig. Dette er ifølge flere informanter et tap for idretten, fordi ungdom har mye kunnskap om utøvere og idrettsspesifikk kompetanse, som vist i del 3. At unge nesten utelukkende blir involvert i saker som angår breddeidrett, øker barrierene for unge får medbestemme på alle plan (se også Waldahl & Skille, 2016).

At unge blir ekskludert fra saker i toppidrett er paradoks. Spenningen mellom satsing på toppidrett og tilrettelegging av breddeidrett er en av grunnene til frafall i ungdomsalderen, fordi fokus på prestasjon og konkurransepress oppleves som lite attraktivt for de fleste unge idrettsdeltagere. Å forstå spenningen mellom topp og bredde, og kunne hjelpe i diskusjoner om frafall blant ungdom – er et tema som unge ofte blir involvert i diskusjoner om på breddenivå.

Et annet eksempel på at eierskap blant erfarne hindrer medvirkning, er at unge ofte blir spurt om å bidra med kommunikasjon via sosiale medier. Men så får de ikke tilgang til organisasjonskontoene på sosiale medier fordi erfarne ikke stoler på at den unge vil gjøre jobben profesjonelt nok.

Utvalget hadde konflikt med vår ungdomskonsulent, noe som resulterte i at alle utenom én trakk seg fra utvalget. Konsulenten blei skuffa over oss uansett hva vi gjorde og mente at vi ikke hadde utretta noe når vi kom med forslag til handlingsplaner og liknende som var helt maken til de alle andre ungdomsutvalg hadde. Det var ALT for stort forsøk på profesjonalisering, og vi fikk blant annet ikke lov til å bruke Facebook til kommunikasjon innad i utvalget fordi det ikke var profesjonelt nok (medlem i ungdomsutvalg i idrettskrets, 15-18 år)

4.3 Generasjonskløften

Både unge og erfarne nevner at det noen ganger oppleves som om det er en stor avstand mellom generasjoner, og at generasjonskløften er en barriere for ung medbestemmelse i norsk idrett. Begge

sider opplever fordommer eller føler at den andre parten snakker negativt om den andre. I tillegg synes unge at det er vanskelig og skremmende å sitte med eldre, mer erfarne kolleger rundt bordet og ta ordet. En informant mener:

"Nå finnes det sikkert mange eldre som har fordommer mot yngre, og tvert om. Yngre har fordommer mot eldre for at vi ikke treffes. Det tror jeg vel er nøkkelen til fremgang. At man skaper møteplasser for både unge og eldre, sånn at man kan, ja, minske på de der konfliktene og fordommene, så de kommer inn" (ansatt leder, idrettsorganisasjon utenfor Norge, 41-60år).

Flere sitater fra erfarne ledere og unge representanter som viser generasjonskløften i norsk idrett presenteres på side 26.

4.4 Usikkerhet rundt rollen og oppgave

For unge og andre med liten erfaring innen idretten, tar det lang tid å komme seg inn i rollen innenfor organisasjonen. Det tar opp til 12 måneder før de føler at de kan bidra. I denne sammenheng ble det flere ganger nevnt at de fleste organisasjoner mangler en god mentor eller veileder som kan forklare prosesser og strukturer i organisasjonen. Følgelig er det vanskelig for unge å bidra når avgjørelser tas, fordi man trenger kunnskap om saker som skjer / har skjedd over tid.

Flere unge nevner også at det er mye usikkerhet rundt rollen – spesielt når de er nye i et verv. Arbeidsgruppen påstår at dette ikke bare en utfordring for unge, men for alle som tar på seg et nytt verv i en organisasjon de ikke kjenner så godt. Ikke alle nye styremedlemmer får automatisk tildelt en rolle og / eller et ansvarsområde. Faren med utydelig ansvarsfordeling og usikkerhet rundt egen rolle og bidrag, er at motivasjonen til å engasjere seg blir borte og folk slutter i vervet. Ikke bare rollen til enkle representanter er uklar, det er også utydelighet rundt funksjonen til ungdomsutvalg/-komite.

Vi hadde jo ingen retningslinjer, eller ingen føringer ovenfra. Og det føler jeg kanskje er en gjenganger i type ungdomsarbeid i idretten. At man, det høres veldig fint ut på papiret, men man glemmer å på en måte gi noen føringer da, og på mange måter så er det jo fint å kunne bestemme litt selv, men jeg tror at man trenger noen føringer også. Hva ønsker forbundsstyret, hva ønsker administrasjonen med det? For det er jo ikke vits i å opprette et utvalg hvis man ikke har en idé bak det da (leder ungdomsutvalg, særforbund, 23-26 år).

For unge som ble ansvarliggjort i å etablere ungdomsutvalg var det krevende å sette seg inn i NIFs regelverk og få oversikt over de komplekse politiske og byråkratiske prosesser som må til for å få utvalget på plass. I tillegg oppleves måten idrettsorganisasjoner organiserer møter på som udaterte og "lokker ikke alle ungdommer" (ansatt leder idrettsorganisasjon utenfor Norge, 41-60år).

4.5 Manglende oppfølging av unge som vil engasjere seg

Mens Lederkurs for ungdom oppleves som en suksess blant deltagere så lenge den varer (se også Hanstad et al., 2016; Strittmatter, 2017; Waldahl & Skille, 2016), sitter unge etter kurset igjen med en følelse der de ikke vet hvordan de skal bruke sin kunnskap. Oppfølgingen som den er per i dag, er ikke vellykket – eller ikke-eksisterende.

I tillegg nevner informantene at gode satsinger for å løfte medvirkning blant unge ofte er periodevis og kortvarig – Ungdoms-OL og utdanning for "Yngre Ledere" er to eksempler som informantene nevnte.

Det var mye positivt som skjedde i forbindelse med ungdoms-OL. Fokuset var plutselig ... man gav unge oppgaver hvor de fikk testet seg. Det var en villig organisasjon. Men etter ungdoms-OL så var man fornøyd og hadde ingen plan å ta dette unge engasjement videre. Norsk idrett har ikke knekt koden på hvordan man tar ungt engasjement videre (ansatt leder i særforbund, 27-40 år).

4.6 Unges livssituasjon og mangel på erfaring som unnskyldning

Både unge og erfarne nevner at livsfasen til de unge gjør arbeidet med medbestemmelse utfordrende, da det oppleves vanskelig å rekruttere og forplikte unge til verv. "De flytter mye rundt på grunn av

studier, jobb, kjæreste" (leder ungdomsutvalg i idrettskrets, 23-26år). Dette betyr at det ofte vurderes at en ung person ikke har en passende livssituasjon for å engasjere seg i et beslutningstagende verv i norsk idrett. I en studie blant valgkomiteer i svenske særforbund, kom Stenling og kollegaer (2019) fram at "passende livssituasjon" er et viktig utvalgs-kriterium for kandidater som blir foreslått til styrer. Når "ung" i seg selv blir et eksklusjonskriterium blant de som er døråpnere til maktposisjoner i idrettsorganisasjoner, ser utsiktene mørke ut. Andre grunner for at unge ikke blir prioritert når man skal fylle verv i styrer, er at valgkomiteer og ledere heller foreslår noen som er mer like seg selv, dvs. erfarne ledere (se også Enjolras & Waldahl, 2009).

"En ungdom som har selvtillit og som har veldig tro på hva de kan og hva de kan gjøre, vil jo kanskje tenke at, okay det har noe med alder å gjøre. Her har du de voksne som skal, eller som ikke vil gi fra seg makta da, til, eller ikke makta da, men ansvaret, til de yngre. Mens de voksne, holdt jeg på å si, eller lederen da, i den sammenhengen her, vil helt klart vurdere kompetansen da, og ikke alderen" (styremedlem i idrettskrets, 41-60 år).

Del 5: Behov for å øke ung medbestemmelse i norsk idrett

Oppsummering:

- Behov for trygghet
- Behov for kompetanseheving blant unge og mindre erfarne
- Behov for økt kompetanse for erfarne
- Behov for informasjon
- Behov for alternative kommunikasjons- og møtekanaler
- Behov for ressurser
- Behov for samhandling på tvers av alle generasjoner

I datamaterialet hvorav mye ble presentert i delene over, kunne vi identifisere syv sentrale behov for å øke ung medbestemmelse i norsk idrett.

5.1 Behov for trygghet

Å ha unge representert i beslutningstagende verv og invitere dem til møter, er ikke tilstrekkelig for å øke ung medbestemmelse. Unge må føle seg trygge for å tørre å gi innspill, si sin mening og rett og slett for å føle seg bekvem sammen med erfarne i idretten. Unge har behov for at erfarne gir dem mulighet til å vokse i sin rolle. Dette innebærer at unge får sjansen til å utvikle seg i en læringsprosess, der både prøving og feiling blir godtatt. Her kreves det tålmodighet og forståelse fra de erfarne. Det er et stort behov for at det bygges en kultur i norsk idrett hvor det er en selvfølge at unge er med å påvirke i alle diskusjoner og møter, samt gjennomgående i alle organisasjonsledd.

"Så jeg håper jo at jeg aldri har gitt uttrykk for at manglende erfaring gjør at noen er diskvalifisert i forhold til å mene noe om en sak, og jeg opplever jo at ungdommen selv er veldig lydhøre. Men det å være tillitsvalgt i idrettsstyret og i forbundsstyrer er et enormt ansvar som unge og selvsagt alle har. Det kan nok kan være tyngre for en person å håndtere i og med at de har mindre erfaring. Da synes jeg vi som er rundt, skal prøve å hjelpe til slik at det blir en god reise, for det tror jeg ikke alltid det er" (styremedlem Norges idrettsforbund, 41-60 år).

Flere sitater som viser behov for trygghet kan man finne på side 27.

5.2 Behov for kompetanseløft blant unge og mindre erfarne

For å kunne bidra konstruktivt til komplekse diskusjoner om idrettspolitiske tema og saker, er det behov for en grunnkompetanse hos unge og mindre erfarne tillitsvalgte. Dette er etterspurt både av

de unge og erfarne. Kravet for kompetanseløft blant unge har eksistert over lenge tid i norsk idrett (Waldahl & Skille, 2016) og selv om tiltak finnes (som Lederkurs for ungdom og Mentorprogram for unge ledere), er det ikke tilstrekkelig. Det blir viktig å øke kunnskap innenfor organisering av norsk idrett, organisasjonsforståelse generelt og den spesifikke organisasjonen de unge har verv i. Valgkomiteer innenfor idrettsorganisasjoner foreslår først og fremst kandidater ut ifra hvilken kompetanse de har. Hvilken interessegruppe vedkommende representerer kommer i andre rekke (Stenling et al. 2019). Derfor er det viktig at unge i norsk idrett får mulighet til å tilegne seg kompetanse og vise denne. De følgende sitatene viser viktigheten av kompetanseløft:

"Også spilte jeg på det med utdanningen min, at jeg kan idrettens organisering veldig godt, jeg har fagkompetanse fra NIH som er veldig relevant for forbundet og for den rollen som styremedlem. Det nevnte jo presidenten her for litt siden, at han var jo overrasket over hvor få som ble valgt inn i Idrettsstyret som ikke kunne, de hadde ikke kunnskap om idrettens organisering. Du kan jo være kjempeflink på økonomi, eller kjempeflink på juss, eller ha kjempebra næringslivserfaring, men det å kunne idrettens organisering, det tror jeg er viktig" (styremedlem i særforbund, 23-26 år).

"Man må på en måte bare gradvis introdusere dem til hvordan et idrettslag fungerer. Om det er gjennom trenerrollen, om de blir utfordret på et prosjekt. Jeg var jo egentlig i den situasjonen som jeg snakker om i 2016 så gikk jeg fra å ikke ha hatt en formell rolle i idrettslag før, til å være leder for en ny gren i idrettslaget, og jeg likte det, men man snubla ganske mange ganger før man fikk det til å funke" (styremedlem idrettskrets, 23-26 år).

Valgkomiteer må bli oppmerksomme på kompetansen en ung representant kan bidra med. Samtidig varsler vi om kritikk som Waldahl og Skille (2016) kommer med, mot utdanningsprogrammer som er tilbudt fra NIF fordi disse programmene former de unge istedenfor at idrettsorganisasjoner anerkjenner og bruker unges eksisterende kompetanse. Unge må ikke formes slik at de skal passe inn. Målet er ikke at unge skal begynne å tenke som alle andre i styret. Unge skal få lov å se ting fra en annen synsvinkel gjennom å bringe inn nyttige perspektiver (se også Bodemar, 2017).

5.3 Behov for økt kompetanse for erfarne

Behov for kompetanseløft finnes ikke bare blant unge, men også blant erfarne. Informantene er enige i at de erfarne har ansvaret for at de unge føler seg trygge. Det er et behov for at de erfarne inkluderer og ivaretar de unge på en god måte, samt sørger for at deres meninger kommer frem i beslutningsprosesser. I tillegg trenger erfarne økt bevissthet rundt hva unge kan bidra med for at de blir inkludert i beslutningsprosesser.

"I norsk idrett har vi en kultur som handler om at «Du må gå på kurs først gå på kurs før du kan mene noe". Men det er jo helt feil. Vi har programmer for unge, for kvinner, for minoriteter. Og det sier jo at disse trenger mer kompetanse før de kan ta en jobb. Men det handler jo heller om å skape et trygt miljø for disse interessegruppene. Og så sier man «Den unge er så stille, den er ikke engasjert» Men da må styremedlemmer jo spørre: Hva gjør at den personen ikke kommer med innspill? Er dette noe annet? Er det dårlig miljø? Dette handler om godt styrearbeid" (ansatt leder i særforbund, 27-40 år).

"Som litt mer erfaren idrettsleder, har vi et ansvar for å sørge for at de unge som hiver seg utpå, og har lyst til å bidra skal være trygge på at ingen spørsmål er dumme" (styremedlem Norges idrettsforbund, 41-60 år).

5.4 Behov for informasjon

Informasjon var et tydelig behov som kom frem hos informantene. Det er mange unge som driver med idrett og som har lyst til å engasjere seg i verv, men de vet ikke hvor eller hvordan. De som allerede har et verv innenfor en organisasjon, har behov for informasjon om selve organisasjonen og for en kontaktperson de kan stille spørsmål og som guider dem. I tillegg har de behov for informasjon om

hvilke oppgaver de kan utføre, rammer for selve oppgavene og hva som forventes av de unge i et styreverv.

5.5 Behov for alternative kommunikasjons- og møtekanaler

Måten styremedlemmene møter og kommuniserer med hverandre på, er stort sett meget tradisjonelle. Det er behov for å se på andre kommunikasjons- og møtekanaler enn de fleste idrettsorganisasjoner benytter seg av i dag. Disse burde tilpasses en dynamisk livssituasjon som unge ofte befinner seg i. Det er for eksempel et behov å kunne delta online selv om de andre er samlet fysisk.

5.6 Behov for ressurser

Det er behov for ressurser i form av administrativ støtte, og i form av budsjett, for å sikre at ung medbestemmelse blir prioritert i handlingsplanen til idrettsorganisasjoner. Administrativ støtte kan bidra til å ta engasjementet blant unge ledere videre, gjennom for eksempel oppfølging etter utdanningsprogrammer og nettverkssamlinger. I tillegg er det behov for en administrativ ressurs til å koordinere ungdomsutvalg mellom forskjellige organisasjoner (se også Waldahl & Skille, 2016), samt behov for en administrativ ressurs som koordinerer ungdomsutvalg og styret i samme organisasjon for å avklare forventninger og ansvarsområder.

5.7 Behov for samhandling blant unge og mellom unge og erfarne

Det er et behov for unge å samhandle med andre unge, men behovet for samhandling mellom unge og erfarne er enda større i dag på grunn av generasjonskløften (se også del 4). Selv om nettverksmøter og felles seminarer blant unge er givende og gjensidig inspirerende, er det viktig å legge til rette for nettverk på tvers av alder og erfaring. Unge har sine nettverk og erfarne har sine nettverk, men det er liten kontakt mellom nettverkene. Erfarne i norsk idrett må tilbringe mer tid med unge, engasjerte i idretten for å lære hverandre å kjenne og respektere hverandre. For at idretten skal overkomme generasjonskløfta blir det viktig at erfarne og unge jobber sammen og lærer av hverandre i større grad. Det er like viktig at erfarne får bedre mulighet til å knytte kontakt til unge. Det er mange organisasjoner som sliter med å rekruttere unge, fordi de mangler kontakt med unge.

Og da er det jo greit å kunne spørre noen. Og er helt avhengig av god samhandling med de som har mer erfaring og annen type kompetanse (styremedlem i Norges idrettsforbund, 41-60 år).

nå har jeg jo møtt for eksempel presidenten i flere sammenhenger, og har jo klart å snu han om til å skjønne at det finnes veldig mange kompetente unge, og at de kan gi et bidrag (leder ungdomsutvalg i særforbund, 23-26 år).

Ut fra resultatene i del 5 og 6, har arbeidsgruppen identifisert tre forskjellige og gjensidig avhengige nivåer. Før en ung får muligheten til å si sin mening, må den være tilstede i fora hvor beslutninger tas – den må altså få sjansen til å "BLI MED" (nivå 1). Når en ung da har tilgang til beslutningsfora, spiller trygghetsbehov en stor rolle, derfor er nivå 2 "VÆR TRYGG PÅ DIN ROLLE". Det tredje nivået er "HA OG UTVIKLE DIN KOMPETANSE FOR Å BIDRA". Denne kategoriseringen behandles i neste del, hvor vi presenterer forslag til tiltak for å øke ung medbestemmelse.

Del 6: Forslag til tiltak for å øke ung medbestemmelse i SF og IK

Oppsummering

- Tiltak 1: Sikre ung representasjon gjennom kvotering av minst to unge under 26 år i styrer
- Tiltak 2: Sikre ung representasjon gjennom kvotering av minst en ung under 26 år i valgkomiteer
- Tiltak 3: Skolere valgkomiteer
- Tiltak 4: Skape møteplasser på tvers av alder og erfaring
- Tiltak 5: Forbedre kommunikasjon rettet mot unge
- Tiltak 6: Etablere prosess for enighet om godt styrearbeid
- Tiltak 7: Tilby veiledning for unge og nye styremedlemmer i alle SF og IK
- Tiltak 8: Benytte moderne møte- og kursplattformer
- Tiltak 9: Motivere til læring - lederløype
- Tiltak 10: Oppnevne en ressursperson per SF og IK som har ansvar for å øke ung medbestemmelse
- Tiltak 11: Sikre ung medbestemmelse som post i budsjettet

I denne delen av rapporten presenteres konkrete forslag fra arbeidsgruppen til tiltak for å øke ung medbestemmelse i særforbund og idrettskretser. Tiltakene som blir foreslått er basert på behovene som ble kartlagt i del 5, og det er til hvert tiltak synliggjort hvilke behov tiltaket bidrar til å dekke.

6.1 Tre nivåer for å øke ung medbestemmelse

For at unge kan ha innflytelse på beslutningsprosesser, må flere nivåer av medbestemmelse være oppfylt: her definert som nivå 1 til 3.

NIVÅ 1: BLI MED

Et gjennomgående råd fra arbeidsgruppa, er å tenke på representativitet for alle interessegrupper i alle delene av norsk idrett. Som rapporten viser i del 1 er det kun 19 av SF som i dag har representanter som er 26 år eller yngre i sine styrer. Lovkravet fra Idrettstinget i 2019 om minst en representant under 26 år ved valgtidspunktet, har kun vært gjeldende fra 1. januar 2020. Samtidig mener arbeidsgruppen dette ikke dekker behovene som er kartlagt i denne rapporten. Tiltak 1 og tiltak 2 er derfor å lovfeste ung representasjon i styrer til SF og IK slik at det på valgtidspunktet er minst to unge som er 26 år eller yngre, og minst en ung som er 26 år eller yngre i valgkomiteen.

Tiltak 1: Sikre ung representasjon gjennom kvotering av minst to unge under 26 år i styrer
Arbeidsgruppa anbefaler at man sikrer at det blir valgt minst to unge under 26 år i styrer. Unge føler seg mer motivert og har lyst til å engasjere seg, hvis de har jevnaldrende rundt seg. Å være den eneste unge blant erfarne idrettsledere, ser mange på som skremmende og demotiverende. Vi påpeker også at tiltaket vil bidra til å gjenspeile medlemsmassen til idretten i større grad enn det gjør i dag. Det er viktig at flere unge får ta del i demokratiske prosesser, i tillegg til at det er verdifullt å ha et mangfold i styrer slik at man kan utfylle hverandre til det bedre. Kvotering har tidligere vist seg som et effektivt tiltak for å øke representasjon for minoritetsgrupper i styret (se også Hovden, 2010; Elstad & Ladegård, 2010; Seierstad et al., 2020).

Behov: 5.1 trygghet og 5.7 behov for samhandling blant unge og mellom unge og erfarne.

Tiltak 2: Sikre ung representasjon gjennom kvotering av minst en ung under 26 år i valgkomiteer

Arbeidsgruppa anbefaler at man sikrer ung representasjon i valgkomiteen. Forskning på styresett og makt innenfor frivillige organisasjoner – og spesielt idrettsorganisasjoner viser at sammensetning av valgkomiteen påvirker sammensetning av styret i samme organisasjon. Dvs. karakteristika blant representanter er veldig like i både styret og valgkomiteen, fordi valgkomiteer foreslår kandidater som ligner på seg selv. Styremedlemmer og medlemmer i valgkomiteen er over gjennomsnittlig kvalifiserte med hensyn til ledererfaring og organisasjonsforståelse innen lokale, regionale og nasjonale idrettsorganisasjoner (Enjolras & Waldahl, 2010; Hanstad, 2019).

Spesielt valgkomiteer i SF og IK består først og fremst av tidligere toppledere og styremedlemmer med stort nettverk. Perspektiv fra unge innenfor valgkomiteens arbeid er nesten forsømt (se også Waldahl & Skille 2016). En ung representant i valgkomiteen kan bidra med et ungt perspektiv i dette arbeidet, samt spille inn kandidater fra sitt eget, unge nettverk.

Behov: 5.7 behov for samhandling blant unge og mellom unge og erfarne

Tiltak 3: Skolere valgkomiteer

Arbeidsgruppa anbefaler at valgkomiteer skolerer. Jobben til valgkomiteen er avgjørende for at unge har mulighet til å bli med (de fungerer som "gatekeepers"). Skolering burde bevisstgjøre medlemmer rundt NIFs lov i sammenheng med styresammensetning, samt hva som gir en god sammensetning av styret i forhold til representasjon og effektivitet. I sammenheng med denne skoleringen vil man kunne bevisstgjøre valgkomiteer hva slags bidrag unge har for styrene i idrettsorganisasjoner. I tillegg kan man dele ut kunnskap om hvordan unge og engasjerte kan nås og rekrutteres.

Behov: 5.3 økt kompetanse blant erfarne

Tiltak 4: Skape møteplasser på tvers av alder og erfaring

Arbeidsgruppa anbefaler at erfarne idrettsledere tar ansvar for å aktivt inkludere og invitere unge til å være med der viktige politiske prosesser diskuteres, og beslutninger tas. Møteplasser, som ledermøte eller ting i NIF, SF og IK, burde være en arena for å avholde møter der unge som er 26 år eller yngre blir aktivt invitert. Dette kan bidra til å gjenspeile medlemsmassen til idretten i større grad, samtidig som at det kan fungere som en rekrutteringsarena for unge representanter som også de erfarne kan dra nytte av. Gjennom dette tiltaket kan unge lettere bygge et nettverk innenfor idrett. Forskning på styresett viser at nettverk og tilknytning er viktige kriterier for at noen blir nominert som styremedlem i idrettsorganisasjoner (Hovden, 2010; Stenling et al., 2019).

Behov: 5.7 samhandling mellom unge og erfarne

Tiltak 5: Forbedre kommunikasjonen rettet mot unge

Arbeidsgruppa anbefaler at NIF, SF og IK evaluerer og forbedrer sin måte å kommunisere til unge. På dette nivået er det naturlig å dra frem informasjon om hvordan de unge kan engasjere seg som et konkret eksempel. Arbeidsgruppa foreslår en felles informasjonsside for idretten med informasjon om hvordan man kan engasjere seg, hva kreves, hvem må man ta kontakt med. Informasjonen må være dynamisk, konkret og enkel å finne frem til, og kan gjerne vise til gode og konkrete eksempler.

Behov: 5.4 informasjon

NIVÅ 2: VÆRE TRYGG PÅ DIN ROLLE

Nivå 2 handler om at unge må være trygge i sin rolle. Som vist tidligere, er denne tryggheten avhengig av de erfarne lederne. Derfor vil arbeidsgruppa framheve at det også trengs tiltak rettet mot de erfarne lederne.

Tiltak 6: Etablere prosess for enighet om godt styresamarbeid

Arbeidsgruppa anbefaler å innføre en prosess for enighet om godt styresamarbeid. Å skape et trygt og åpent miljø for alle styremedlemmer (og da spesielt unge, jf. hensikten med denne rapporten) er et kollegialt styreansvar. En slik prosess burde avholdes regelmessig og helst i begynnelsen av hver tingperiode. På denne måten vil man sikre at alle styrets medlemmer har et visst samme utgangspunkt for samarbeidet. Arbeidsgruppa ønsker å vise til et eksempel om å inngå en teamkontrakt i begynnelsen av hver tingperiode. Ved å bruke tid på en teamkontrakt vil styret tidlig avklare hvordan man ønsker å ha det internt i styret, hvordan man skal ta opp saker, interne regler og lignende. Prosessen og et forslag til et mer detaljert opplegg, bør utvikles av NIF i samarbeid med SF, IK og forskere. Dette tiltaket sørger for at det er tydelige rammer for arbeidet som skal utføres internt i styret, samt hvilke forventninger som stilles hvert styremedlem i løpet av perioden.

Behov: 5.1 trygghet og 5.2 kompetanseløft blant unge og mindre erfarne

Tiltak 7: Tilby veiledning for unge og nye styremedlemmer i alle SF og IK

Arbeidsgruppa anbefaler at en av styrets medlemmer, som kjenner det spesifikke organisasjonsleddet godt, fungerer som veileder/sparringspartner for de unge styremedlemmene. Denne personen skal kunne veilede den unge i sin rolle, men må også være åpen for gjensidig sparring da den erfarne også vil kunne lære mye av den unge.

Behov: 5.1 trygghet, 5.2 kompetanseløft blant unge og mindre erfarne, 5.4 Informasjon og 5.7 Samhandling mellom unge og erfarne

NIVÅ 3: UTVIKLE KOMPETANSE

Tiltak 8: Benytte moderne møte- og kursplattformer

Arbeidsgruppa anbefaler at NIF, SF og IK undersøker møte- og kursvirksomheten. Det kan være fornuftig å variere fra tradisjonelle og standardiserte firetimers fysiske kurs, til å etablere gode e-læringssystemer og onlinekurs. Ved å tenke nytt rundt kompetanseheving kan man tilgjengeliggjøre utdanningstilbud til flere. Kurstilbud som foregår i større grad i digital form kan bidra til læring der deltakeren enkelt får tilgang til det man lurer på (for eksempel gjennom nanolæring).

Behov: 5.2 kompetanseløft blant unge og mindre erfarne, og 5.5 alternative kommunikasjons- og møtekanaler.

Tiltak 9: Motivere til læring - lederløype

Arbeidsgruppa anbefaler idrettsledere til å hente inspirasjon til kompetanseheving fra Norges Skiforbund "Ung i sporet" og fra Speiderens godt etablerte lederstige. "Ung i sporet" dreier seg blant annet om å samle unge ledere, trenere og smørere som ønsker å engasjere seg utenfor det å være aktiv på selve feltet, samt å drive kompetanseheving for disse. Speiderens lederstige bygger på de samme prinsippene som f.eks. Trenerløypa der man gradvis får sertifisering som leder.

Å lage en lignende ordning i idretten kan bidra til økt motivasjon for å engasjere seg. Videre kan man tenke seg en digital plattform der unge kan bruke sosiale medier for å gjennomføre et steg i lederløypa. En knapp som; "tillatt publisering" etter endt gjennomføring på et steg i lederløypa kan være en konkret løsning. Tillater man publisering vil navnet til den som har gjennomført dukke opp

på en liste over de som har gjennomført steg x. Det kan bidra til motivasjon til deltakeren som har gjennomført, samtidig som det gir god markedsføring for organisasjonen.

Behov: 5.2 kompetanseløft blant unge og mindre erfarne

6.2 Tiltak som dekker behov for ressurser

For å øke sjansen for at de nevnte tiltakene blir gjennomført, foreslår arbeidsgruppa tiltak som dekker behov 5.6. ressurser.

Tiltak 10: Oppnevne en ressursperson per SF og IK som har ansvar for å øke ung medbestemmelse

Arbeidsgruppa anbefaler at alle SF og IK oppnevner en person med ansvar for å øke ung medbestemmelse. Vedkommende skal sørge for at arbeidet i større grad blir prioritert og fulgt opp. I tillegg vil personen være en synlig kontaktperson for unge som har lyst til å engasjere seg, men som ikke vet hvordan.

Tiltak 11: Sikre ung medbestemmelse som post i budsjettet

Arbeidsgruppa anbefaler å inkludere ung medbestemmelse som en egen post i budsjettet til hvert enkelt SF og IK. Da vil ikke dette bare bli en symbolsk verdi, men et arbeid som krever reell oppfølging og rapportering.

Del 7: Veien videre for ung medbestemmelse i norsk idrett

Rapporten viser at det er mange og komplekse barrierer for de unge for å oppnå økt medbestemmelse i idretten. Selv om idrettsorganisasjoner er bevisst på at unge representanter er viktig, oppleves ung medbestemmelse per i dag som utfordrende og ikke tilfredsstillende.

Selv om noen unge innenfor SF og IK føler at de har stor grad av medvirkning gjennom sitt verv, er dette bare tilfelle i de organisasjoner hvor ansatte og styrer åpner opp for, og har bevissthet rundt, at ungdom skal ha reell medvirkning. Tallene som beskrevet i del 1 viser tydelig at aldersgruppen 26 år og yngre er klart underrepresentert sammenlignet med antallet i aldersgruppen i idretten samlet sett. Selv om enkelte organisasjoner er flinke til å inkludere de unge i beslutningsprosesser, er det fortsatt en lang vei å gå for norsk idrett.

Arbeidsgruppa anbefaler idrettsstyret å igangsette prosessen med å iverksette de foreslåtte tiltakene. Noen av tiltakene krever lovendring på idrettstinget, andre har tydelige budsjettmessige konsekvenser, mens de fleste handler om en økt bevisstgjøring av hva som skal til for å skape reell ung medbestemmelse. Tiltakene som er forslått vil ikke bare bidra til økt medvirkning blant unge. De vil også styrke et godt styresett i norsk idrett generelt. Å forbedre demokratiske prosesser hvor viktige interessenter (unge) har mulighet til å involvere seg i beslutningsprosesser som påvirker dem, er et viktig steg i good governance. I tillegg sørger tiltakene for en generell kompetanseheving blant erfarne ledere, noe som vil komme hele idretten til nytte. Hvis idretten vil, så skal idretten sørge for å inkludere flere unge i alle organisasjonsledd. Det vil gjenspeile den norske idrettsbevegelsen i mye større grad, og det vil idretten være godt tjent med i fremtiden.

I veien videre for økt ung medbestemmelse, er det viktig at temaet blir stående på den idrettspolitiske dagsordenen, og at alle organisasjonsledd tar eierskap til utfordringene og løsningene. Behovet for økt ung medbestemmelse er ikke bare tilstedeværende på nasjonalt organisatorisk nivå, men også lokalt, regionalt og internasjonalt. En jevnlig evaluering av ung medbestemmelses utvikling i idretten vil bidra til å undersøke hvorvidt tiltakene som er foreslått blir iverksatt og hvilken effekt de har på sikt.

Det ligger også mye uforløst forskningspotensiale for å gi et bedre kunnskaps- og beslutningsgrunnlag for det videre arbeidet med ung medbestemmelse på alle nivåer av norsk idrett. Unge er ikke bare fremtidens ledere, de er dagens ledere!

”

Unge må ta plass, men de må også få plass. Hvis man klarer det, og finner en fin balanse på det, så tror jeg det blir mye lettere. Det handler om å gi unge verktøy til å tørre og kunne ta plass, men man må også slippe de til

(leder i ungdomsutvalg i særforbund, 23-26år)

Referanser

- Bakken, A. (2017). *Ungdata. Nasjonale resultater 2017*. NOVA Rapport 10/17. Oslo: NOVA/Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Bakken, A. (2019). *Idrettens posisjon i ungdomstida. Hvem deltar og hvem slutter i ungdomsidretten?* NOVA Rapport 2/19, Oslo: NOVA/OsloMet storbyuniversitet.
- Bodemar, A. (2017). *The Balancing Act Of Conformity: Junior Managers' Response To Managerial Pressure*. Paper presented at the The 25th. Conference of the European Association for Sport Management. Bern: Switzerland.
- Hanstad, D. V. (2019). *Organisasjon og lederskap i idretten*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hanstad, D.V., Kristiansen, E., Sand, T. S., Skirstad, B. & Strittmatter, A.-M. (2016). *Frivillige på Ungdoms-OL 2016*. Oslo: Norwegian School of Sport Sciences.
https://issuu.com/norgesidrettshogskole/docs/rapport_frivillige_p_ungdoms-ol_2
- Hovden, J. (2010). Female top leaders – prisoners of gender? The gendering of leadership discourses in Norwegian sports organizations *International Journal of Sport Policies and Politics*. vol. 2 (2).
- Elstad, B & Ladegår, G. (2010). Er kvinneandel viktig for kvinners medvirkning og innflytelse i styrer? *Magma - Econas tidsskrift for økonomi og ledelse*. Hentet 26. april 2020 fra: <https://www.magma.no/er-kvinneandel-viktig-for-kvinnens-medvirkning-og-innflytelse-i-styrer>
- Enjolras, B., & Waldahl, R. (2010). Democratic Governance and Oligarchy in Voluntary Sport Organizations: The Case of the Norwegian Olympic Committee and Confederation of Sports. *European Sport Management Quarterly*, 10(2), 215-239.
- Geeraert, A. (2018). *National sports governance. Final report*. Aarhus: Play the Game / Danish Institute for Sports Studies.
- NIF (2017). *Protokoll for Idrettstinget 2007*. Hentet 25. april 2020 fra: https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/tema/om-nif/protokoller_rapporter/idrettstinget_2007_protokoll.pdf
- NIF (2019). *Protokoll for Idrettstinget 2019*. Hentet 25. april 2020 fra: <https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/27f7cbde4369454bb5e392c35610d6f5/protokoll-fra-idrettstinget-2019-august-2019.pdf>
- Seierstad, C., Tatli, A., Aldossari, M., & Huse, M. (2020). Broadening of the Field of Corporate Boards and Legitimate Capitals: An Investigation into the Use of Gender Quotas in Corporate Boards in Norway. *Work, Employment and Society*, 0950017019892835.
- Seippel, Ø, Sisjord, M. K. & Strandbu, Å. (red.) *Ungdom og Idrett*. Oslo: Cappelen Damm.
- Waldahl, R & Skille, E.Å. (2016) Ungdommens medbestemmelse i norsk idrett. I Ø. Seippel, M. K. Stenling, C. & Fahlen J., Strittmatter, A.-M. & Skille, E. Å. (2019). Hierarchies of criteria in NSO board-nomination processes: insights from nomination committees' work. *European Sport Management Quarterly*. DOI: 10.1080/16184742.2019.1672204
- Strittmatter, A.-M. (2017a). For og med, men ikke bare av ungdom: utdanning av unge ledere. In D.V. Hanstad & J. H. Lesjø (eds.) *Ungdoms-OL på Lillehammer. Barneskirenn eller olympisk innovasjon?* 205-226.

Sitater: Lovfeste kvotering av unge representanter i styrer i norsk idrett

”

...det er jo for å få et representativt utvalg i det kollegiet. Det man gjorde med innføring av regelen i NIFs lov om kjønnsbalanse i 1992, og som man gjør med ung medbestemmelse nå, er veldig viktige tiltak. Det gir gode signaler, og det binder oss felles til masten også om hva vi som fellesskap mener er viktig.

Når regelverket og oppfølgende systemene reflekterer en vilje til å ha ung medbestemmelse, og at det ikke bare er noe man sier, så mener jeg at man har gjort det som skal til for å få det til. Og når erfaringene i tillegg er positive er det beviset på tiltaket har vært vellykket.

(styremedlem i Norges idrettsforbund, 41-60år)

Et vedtak på tinget hjelper jo ikke hvis organisasjonen ikke tar imot ung engasjement

(ansatt leder i særforbund, 27-40år)

Så vi har jo en del kretser som har sagt at de vil ha to unge med, for da er de hvertfall ikke alene. Og i en perfekt verden hadde man ikke trengt å kvotere verken kvinner eller ungdom inn i styrer, men det, sånn er ikke verden, og da må man starte en plass. Også, og vi er et forbund på hundre og ti tusen medlemmer, så det å ha så lite tro på at man finner noen kompetente under tjueseks er ganske lav sjanse tenker jeg.

(medlem i ungdomsutvalg særforbund, 19-22 år)

”

altså lovendringer gjør sitt. Det gjør at ungdommene kommer inn, men det gjør ikke at de blir ivaretatt (styremedlem i idrettskrets, 23-26 år)

(styremedlem idrettskrets, 23-26 år)

NIF kunne vært enda flinkere til å få frem ung medbestemmelse (...) for eksempel at man setter det (kvotering av ung i styret) som krav i særkretsene. NIF må nesten tvinges gjennom endringer litt raskere, det tar tid å jobbe med kulturendring innad i organisasjonen. Det å endre kultur og holdninger er vanskelig, hele norsk idrett er på vei, men vedtaket bør gått et hakk lengre ned

(styremedlem idrettskrets, 23-26år)

Sitater: Generasjonskløften

Personlig har jeg opplevd at dersom man ikke holder på en stor selvtilitt eller er utrygg på seg selv blir en fremstilt som uerfaren. uavhengig av dine kunnskaper og evner. Jeg opplever at en del av den eldre garde kan være redde for sin egen posisjon og heller tar ungdommen inn som gallionsfigurer, men gir dem svært lite påvirkningskraft innad i organisasjonen
(medlem i ungdomsutvalg særforbund, 19-22 år)

*Vi har tre relativt unge styremedlemmer i idrettsstyret, **men jeg føler fortsatt at vi er der, at folk...at organisasjonsleddene kun ønsker å fylle opp..fylle kvota, også tar de resten med de de er mer trygge på, gjerne eldre folk da.** Ordlyden (i loven) er jo minst et medlem under tjueseks år, ehm, så kravet er jo bare ett, men i min tid så har jeg aldri opplevd at verken idrettskretsen eller, spesielt på lavere nivå da, at de oppsøker unge*
(styremedlem idrettskrets, 23-26 år).

*...altså det er ikke sånn at unge mennesker alltid må være revolusjonære. Unge mennesker kan være utrolig gode medspillere og samspillere, uten at de trenger å bli oppfattet som veldig alternative eller i opposisjon da. **Ofte så tenker folk at ungdom er i opposisjon.** Mitt inntrykk er ikke det*
(styremedlem i Norges idrettsforbund, 41-60år)

generelt så kan det jo være, altså et sånt, kanskje dilemma, som de unge møter er jo det at de ser ting, altså, de ser ting med et litt nytt blikk, også ser de kanskje en løsning som enten er prøvd før eller kanskje ikke er så gjennomførbar, også lurer de på hvorfor de ikke kan gjøre det. Også blir de kanskje litt skuffa, og tenker at de gamle er trauste og på en måte ikke ser mulighetene da, eller vil forandre seg

(styremedlem idrettskrets, 41-60år)

”

Nå finnes det sikkert mange eldre som har fordommer mot yngre, og tvert om. Yngre har fordommer mot eldre for at vi ikke treffes. Det tror jeg vel er nøkkelen til fremgang. At man skaper møteplasser for både unge og eldre, sånn at man kan, ja, minske på de der konfliktene og fordommene, så de kommer inn

(ansatt leder, idrettsorganisasjon utenfor Norge, 41-60år)

Samtidig så er det, da merker man jo at man forholder seg til en, hva skal jeg si, ungdom da, når du, når ting, ehm ja, når ting skjer litt i siste liten, og du må på en måte mase litt, og stille litt krav, og (...) hvor avtaler kanskje ikke overholdes. Så det er liksom sånne ting som kanskje er litt typisk for, og som kan være litt baksida da, at du har med noen som du kanskje er litt mer uberegnelig da, enn en voksen som du vet liksom holder avtaler, du vet møter, du vet leverer. Så kan det være en usikkerhet på hva som egentlig, hva som blir levert da
(styremedlem idrettskrets, 41-60år)

Sitater: Behov for trygghet

Det handler jo litt om trygghet da (...) For meg så har det vært viktigst å bare få støtte
(styremedlem i særforbund, 23-26 år)

”

Jeg tror at **som litt mer erfaren idrettsleder, så har vi et ansvar** for å sørge for at de som liksom hiver seg litt utpå, og som er unge, og som har lyst til å bidra, det å være veldig årvåken i forhold til at ingen spørsmål er dumme
(styremedlem Norges idrettsforbund, 41-60 år)

Det er kjempeviktig å ha flere unge rundt seg
(styremedlem i særforbund, 19-22 år)

Jeg tror man må ha muligheten til å vokse, og grunnen til at jeg er her jeg er nå er jo fordi at noen voksne har tatt sjansen på meg
(leder ungdomsutvalg i særforbund, 23-26 år)

”

Jeg sittet i mange møter med eldre der jeg var den eneste unge og tenkte: passer jeg egentlig inn her? Er det egentlig noe jeg synes det er kult? Nå er jeg over 30. Hva tenker en nyvalgt 23-åring da?
(ansatt leder i særforbund, 27-40 år)

"Så jeg håper jo at jeg aldri har gitt uttrykk for at manglende erfaring gjør at noen er diskvalifisert i forhold til å mene noe om en sak, og jeg opplever jo at ungdommen selv er veldig lydhøre. Men det å være tillitsvalgt i idrettsstyret og i forbundsstyret er et enormt ansvar som unge og selvsagt alle har. Det kan nok kan være tyngre for en person å håndtere i og med at de har mindre erfaring. Da synes jeg vi som er rundt, skal prøve å hjelpe til slik at det blir en god reise, for det tror jeg ikke alltid det er
(styremedlem Norges idrettsforbund, 41-60 år)

hvis du sitter i et ungdomsutvalg så er det jo flere ungdommer sammen, men jeg ser for meg at hvis du sitter i et styre hvor du er den eneste som er ung, så er det veldig hardt og veldig tøft å ta til ordet hvis du er uenig. De bruker ofte mange store ord, og du har kanskje ikke oversikt over økonomien, og da er vanskelig å henge med, og det er vanskelig å ha en mening

(leder ungdomsutvalg i særforbund, 23-26 år)